

Asia: VN/31974/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Ihmiskaupan uhreihin viitataan useammassa kohdassa. Lakimuutoksella tulee varmistaa myös uhrin asemassa olevan henkilön suoja rikosprosessissa.

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

Kaikkien haavoittuvassa asemassa olevan maahanmuuttajan yksilöllinen palvelutarpeen arviointi sekä kotoutumissuunnitelman kesto tulee säilyttää nykyisellään. Erityisesti traumatisoituneiden ja kidutuksen uhrien on vaikea tai mahdoton noudattaa kotoutumissuunnitelmaa koska trauma estää uuden oppimisen.

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

Kielitaidon yhtenevät tasokokeet ovat hyvä uudistus. Koulutuksen laadukkuuden takaamisen varmistaminen, erityisesti, jos kotoutumisaikaa lyhennetään. Omaehtoiisiin opintoihin olisi päästävä viivytyksettä, jotta aikaa ei kuluisi esimerkiksi kielikurssin alkamisen odotteluun.

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

Erityisesti monikielisen matalan kynnyksen neuvonnan laatuun on kiinnitettävä huomiota. On varmistettava, että neuvonta on asianmukaista ja tarpeeksi ammattimaista, pelkkä kieliosaaminen ei riitä.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille pitäisi saada subjektiivinen oikeus jälkihuoltoon verrattaviin kotoutumisen tukitoimiin. Nyt kohtelu ei ole yhdenvertaista lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutettujen nuorten kanssa, vaikka molemmat ryhmät ovat yhtä lailla tuen tarpeessa.

Hyvä suunnitelma laissa, että ilman huoltajaa tulleille palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma laaditaan monialaisesti kunnan ja hyvinvointialueen kesken. Kysymys kuuluu, miten tämän onnistunut toteutuminen varmistetaan?

Jos kotoutumisen tukitoimet siirtyvät hyvinvointialueelle ja kotoutumiseen liittyvät tehtävät jäävät kuntaan, on varmistettava että nuoret saavat tukitoimistaan riittävän tuen myös kotoutumiseen liittyviin asioihin, joihin tarvitaan erityisosaamista.

Ilman huoltajaa alaikäisenä tulleet nuoret ovat erityisen tuen tarpeessa oleva ryhmä, ja heidän kohdallaan tulisi säilyttää 3 vuoden kotoutumisaika.

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

-

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

Kotoutumissuunnitelman keston lyhentäminen 3 vuodesta 2 vuoteen ei tulisi tehdä siten että se koskee kaikkia maahanmuuttajia. Traumatisoituneiden ja kidutuksen uhrien kohdalla trauma aiheuttaa vakavia puutteita oppimiskyvyssä ja heidän kohdallaan tulisi nykyinen 3 vuotta säilyttää.

Ilman huoltajaa alaikäisenä tulleet nuoret ovat erityisen tuen tarpeessa oleva ryhmä, ja myös heidän kohdallaan tulisi säilyttää 3 vuoden kotoutumisaika.

Valtion korvaukset (8 luku)

-

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

-

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

-

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-

Paasolainen Mika
Helsingin Diakonissalaitos - Mika Paasolainen, hankepäälikkö,
Maahantulijoiden palvelut, Helsingin Diakonissalaitos